

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Főfőszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Keresztyén szupremácia

A numerus clausus törvényre lett immár a zsidók szellemi túltengése elé korlátokat állított a keresztyén nemzeti szellemben megújuló Magyarország. A zsidóság és a hozzája szegődött sutakezű liberálisizmus tágranyított szemmel láthatja, hogy halálosan komoly a nemzet azon elhatározása, miszerint keresztyénné és magyarrá akarja tenni az országot.

De botor és saját maga ellensége a zsidóság, ha ebből a szándékból mást is ki akar hámozni. Haller miniszter a nemzet szivéből beszélt, mikor azt mondotta, hogy magunk mellé vesszük a zsidóságot, de a vezetést feltétlenül megtartjuk magunknak. Nem akarunk sem zsidóüldözést, sem pogromot, csak beszélgetést, szorgalmas, megfeszített munkát és keresztyén levegőt, keresztyén szellemet az országban. Nem akarunk többet, de ezt a keveset igazán és komolyan akarjuk. Annyira komolyan, hogy ennek a szent és erős elhatározásnak keresztülvihetősége érdekében intézményeket is létesítsünk, olyanokat, melyek súlyt és tartalmat adnak a nemzet akaratának. S a zsidóságnak, ha higgadtan és elfogultság nélkül szemléli az eseményeket, be kell látnia, hogy a magyarságnak nemcsak istenadta szent joga van szupremáciáját biztosítani, hanem egyenesen önmagával szemben való kötelessége is legalább ennyit megtenni. Vagy lehet józan ésszel rossz néven venni, hogy a magyarság fellélen ur akar lenni a hazájában, lehet barbarizmusról, jogszélelemről beszélni, mikor az óriási többség biztosítani akarja fölsőbbiségét az elenyésző kisebbség fölött? Hát nem szégyenteljesen neveléses-e, hogy 8 millió magyarnak egyáltalán szüksége van erre? Hogy egyáltalán gondolni is kénytelen erre?

Pedig ezt a szükséget és kénytelenséget konstataálnia kell minden zsidónak, aki igaz és pártatlan kritikát akar gyakorolni az események fölött. Kereskedelmünk és pénzügyünk úgyszólván teljesen az ökezükből van, sőt iparunk is csak úgy életképes, ha a zsidóság jóindulattal viseltetik vele szemben. Ez már magában véve is elegendő volna ahhoz, hogy a honos magyarság kétségbeesett eszközökhöz folyamodjék az ország gazdasági vérkeringésének megmentése érdekében. Ezenfelül azonban ott van még a kultúra, a szellemi élet minden ága, melyben a zsidóság nemzeti szempontból olyan rombolást és pusztítást vitt véghez, amilyenhez fogható nincs az emberi civilizáció történetében. S vajjon tagadható-e, hogy ez a két tényező, illetve ennek a két életföltételnek zsidóképre jutása tette lehetővé a forradalmat és a bolsevizmust egyaránt? Tagadható-e, hogy a zsidóságnak e szertelen elhatárolódása olyan rettenetes nyomorba és gazdasági válságba kergette az országot, amilyenben nem nyögött még a tatárjárás, vagy a mohácsi vész után sem?

Csak egy parányi higgadtság szükséges ezeknek a szomorú tapasztalati igazságoknak a belátásához. Csak annyi, amennyi elegendő ahhoz, hogy mi keresztyének is belássuk, miszerint a szomorú és orcapirító valóság felidézésében nemcsak a zsidóság, hanem mi magunk is bűnösök vagyunk. Sőt, ha a zsidó faj lélektani sajátosságait és jellembe tulajdonságait is figyelembe vesszük, bátran elmondhatjuk, hogy elsősorban csakis magunk vagyunk a felelősök azért, hogy ez az állapot bekövetkezhetett. A katasztrófaig könnyelműek és a szerzetességig liberálisok voltunk.

A mult tévedéseit megállapítani és mulasztásait helyrehozni legezentebb erkölcsi kötelessége annak a generációnak, mely jószerencse, vagy bal-végzet folytán ugyan, de eljutott a dolgok lényegének felismeréséhez. S a balsors éppen ezt a nemzedéket váasztotta ki arra, hogy saját faja ellen elkövetett évszázados bűnökét és vétkeit expialjon. Szabad-e hát bármitől is visszatekennünk? Szabad-e hát

hangzatos frázisoktól befolyásoltatnunk magunkat? Nem és ezerszer nem!

Haladnunk kell a keresztyén magyar szupremácia megteremtésének és biztosításának útján rendületlenül előre! A zsidóság vagy belátja igazunkat és akkor velünk halad az ország talpraállításának munkájában, vagy nem látja be s akkor az öntudatra ébredt magyar nemzeti Génusszal találja szemközt magát.

A miniszterelnök a tüzelőanyag biztosítását igéri

A nemzetgyűlés mai ülése

Budapest, szept. 22. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés mai ülését fél 12 órakor nyitotta meg *Bottlik* József alelnök. A gyorsírói jegyzetek alapján megállapítja, hogy a Ház tegnapi ülésén Bródi Ernő azt mondotta, hogy a proletárdiktatura nagyzási háborúban szenvedett, s ugyanolyan nagyzási háborúban találja azt, hogy a parlament a zsidóságot külön fajnak állítja be. Felszólítja Bródi Ernőt, hogy az elnöki rendreutasítás előtt magyarázza ki szavait.

Ezután *Somogyi* István az igazoló bizottság jelentését terjeszti elő Benkő Gábor ügyében, majd felolvassák az indítványkönyvet, melybe *Pröhle* Vilmos jegyzett be indítványt arról, hogy utasítsa a Ház a honvédelmi minisztert: terjesszen kimutatást a nemzetgyűlés elé a háborúban résztvevők faji és nemzetiségi megosztásáról, ugyanolyan a felmentettekről, a hősi halált haltakról és a kitüntettekről, a belügyminisztert pedig utasítsa, hogy a népszámláló ívek kérdőrovataiba vegye fel: miként oszlottak meg a hadiszállítók faji és nemzetiség szerint és végül az igazságügyminiszteről kérjen kimutatást a hadiszállítók visszaéléseiről faji és nemzetiség szerint.

Az interpellációs könyvbe *Mikóvényi* Jenő, *Erekly* Károly, *Magyar* Kázmér és *Usetty* Ferenc jegyzettek be interpellációt. Az elnök javaslatára úgy határoz a Ház, hogy az interpellációkra fél 1 órakor térnek át.

Rubinek István előadó a földmivelésügyi bizottság jelentését terjeszti elő a házhelyekről és kishaszonberekéről szóló javaslat tárgyában és kéri a javaslatra a sürgősség ki mondását.

Azután a nemzetgyűlés harmadszori olvasásban is elfogadja a numerus claususról szóló törvényjavaslatot, majd *Iklódi Szabó* János előadó ismerteti a gazdasági és ipari niteliszövetkezeteiről szóló 1898. évi XXIII. tc. módosítására és kiegészítésére vonatkozó javaslatot.

A törvény javaslatához, *Pásztor* József, *Schandl* Károly és *Somogyi* István szólottak hozzá. A javaslatot a Ház elfogadja.

Ezután *Teleki* Pál miniszterelnök válaszol *Frühwirth* Mátyás interpellációjára a tüzfával és szénrel való ellátás kérdésében.

— Nagy nehézséget okoz — mondotta *Teleki* — hogy elvesztettük eddink 86%-át. Igéri, hogy a megmaradt erdőkből megkezdik a kitermelést. A széntermelés tavaly 800 vagon volt, az idén már 1400 vagonra emelkedett. Csehországból jelentékeny szénterményiségek fognak érkezni. Kijelenti, hogy a kormány arra törekszik, hogy a szomszéd államokkal a gazdasági érintkezést felvegye és a vasúti forgalmat és a gazdasági érintkezést helyre állítsa. Minden törekvése arra irányul, hogy a lakosság ne szenvedjen télen hiányt a tüzelő anyagban. — Kéri válasza tudomásul vételét.

Frühwirth Mátyás tudomásul veszi a vá-

laszt, de figyelmezteti a kormányt a tüzfának történő visszaélésekre. Sürgeti a vidéki lakoságnak tüzfával való ellátását.

Teleki viszonzválaszában megígéri, hogy a sérelmeket orvosolni fogja.

Ezután *Erekly* Károly interpellál amiatt, hogy Kaposvárot nem engedte a város háza erkélyéről beszélni az Ébredők egy gyűlésén a városi tanács, amelynek többsége zsidó. Ha ezt a kormány eltűri, akkor odajutunk, hogy a zsidóság a keresztyénséget el fogja nyomni.

Tomcsányi Vilmos kéri, hogy bocssáson konkrét adatokat rendelkezésre s ő a vizsgálatot megindítja. A Ház tudomásul veszi a választ.

Magyar Kázmér interpellációja után *Budavry* László a lakáshivatal átszervezése és a vagonok elhelyezése miatt interpellál.

Pacsek Géza a pénz árnak esése, *Forgács* Miklós a megszállott területen levő cserelovak, *Madarász* Miklós pedig a somogyi pénzbüntetések miatt interpellál. *Usetty* Ferenc a jegyzőválasztások és a közalkalmazottak kedvezményének az államrendőrségre való kiterjesztése miatt interpellál. Választ nem kaptak az interpellációkra.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Pénzügyi értekezlet Londonban

Budapest, szept. 22. (Nemzeti St. tel. jel.) Angol pénzügyi és gazdasági vezérférfiak október első felében Londonban értekezletet hívnak egybe, amelyen Európa gazdasági helyzetének szanáslását beszélnek meg. Magyarországot *Bernáth* István fogja képviselni.

Emelik a távirati díjakat

Budapest, szept. 22. (N. St. t. j.) A magyar valuta esése miatt a külföldi érintkezés díja megdrágul. Így az Ausztriával való táviratozásnál az eddigi szavankinti 150 fillér díjszabást 2 koronára emelik fel. A többi országokba való díjszabást is arányosan emelik.

A román megbízottak Budapesten

Budapest, szept. 22. (Nemz. St. tel. jel.) Bukaresti hírek szerint a román diplomáciai misszió a legközelebbi napokban Budapestre érkezik. 32 tagból fog állani, köztük 4 követ-ségi tanácsos és 15 titkár. — A misszió élén *Stricea* ezredes áll, aki a román királyszárny segéde volt. A misszió tagjai között van *Lepadis* ismert román pénzügyi szakértő is, aki a gazdasági tárgyalásokban fog részt venni.

Uj címek

Budapest, szept. 22. (N. St. t. j.) Ismeretes, hogy a mezőgazdasági érdemek jutalmazására gazdasági főtanácsosi illetve tanácsosi címet letesítettek. Az előbbivel méltóságos, az utóbbival nagyságos cím jár együtt. Most történtek meg az első kinevezések úgy a gazdasági főtanácsosi, mint tanácsosi címre.

Hand
1920
a 3
an 5
Kérem

A vagonlakók segélykiáltása Debrecen város lakosságához

Magyar testvéreink! Szóba állott-e valamikor valamelyitek egy menekült vagonlakóval? ... Kikérdeztétek-e bajáról, sorsáról, dolga-folyásáról? ... Tudakozódtatok-e családjáról, mikénti elhelyezéséről, a gyermekek módokon iskoláztatásáról stb. Ugy-e rem? ... Akinek jól megy dolga, mit érdekelné azt a szegény vagonlakó sorsa? Pedig sok mindent mondott volna az a vagonlakó! ... Az utolsó éveknél vele lejátszódtott eseményeiről rémregénybe illő borzalmasságokat adott volna elő, amiket ti polgártársaim elszörnyűködve hallgattatok meg és elszállana a sóhaj ajkaitokon, hogy: „hát ilyenek is megtörténhettek, ilyen szörnyűségeken estek át ezek a szerencsétlen páriák? ...” Miért? ... Mert igazi, jó magyarok voltak, akik az oláh hordák minden bitangságának és a cseh bandák minden pimaszságának dacára megőrizték tiszta magyarságukat; nyíltan, őszintén szembeszállva a magyar haza ellenségeivel, a legválságosabb idők közepette is megóvták erős hitű hazafiságukat és törhetlen hűségüket Magyarországra iránt! ...

Kipróbált nemzeti hitünket, érzésünket elhoztuk ide közzétek ama reményben, hogy itt szíves fogadtatásra találva, keresztyén testvéri szeretettel kebletekre fogtok ölelni. De sajnos, ezt nem tapasztaltuk! ... Amióta itt vagyunk, (egyik-másikunk több hónapja vagonlakó) sem a város, sem egyház, sem testület, sem a társadalom egyes tagjai még szóval sem érdeklődtek sorsunk iránt! ... Pedig oly jól esnék kipanaszolni magunkat? ... Hiszen nagyreiszünk a végekről jön, ahol a magyarságot megsemmisítő kezek a legdurvábban dolgoznak, fogságra vetve legjobbjainkat és kiutasítva hazájukból mindazokat, akik ez előtt a legerősebb mentővárai voltak a magyarságnak. Mert higgyétek el, könnyebb Debrecenben magyarok lenni, mint a végeken, ahonnan mi jöttünk, akik feláldoztuk magyar voltunkért mindentünket és akik — legnagyobb részét tisztviselőik, — hosszú időn keresztül minden fizetés nélkül tengődve, rémítő sanyarúságok közepette tartottuk el családunkat, akik az idevaló — egy-két hétig tartó — utazás költségeit is csak úgy tudtuk fedezni, hogy csekély ingóságaink egy részétől megkelttünk válnunk.

Most itt állunk minden támasz, segítség nélkül, gyámoltalanul, magunkra hagyva!

Debrecen városának oltalma alatt ezen város vendégszeretetére vagyunk utalva. Reméljük, hogy már a közeljövőben ez a Ti vendéglátástok folytonosan, és mind erősebben, erősebben fog megnyilvánulni! ... Bizva bízunk, hogy ezen sorainkkal is sikerülni fog a közönynek egy szálát letépni sziveitekről, és meg fogjátok hallgatni siralmainkat. — Mert szükségünk nagyon is bőven van! ... Először is nincs lakásunk! A vasúti állomástól nagy messzeségben, több mellékvágányra kitzasztva — jelenleg 60—70 család körülbelül 350 családdal — tengődünk, — nagy része már több hónapja, várva a felszabadulási óráját! ... De ez nem akar elkövetkezni? ... Nem pedig azért, mert városok társadalma közönyös, cseppet sem érdekli a szerencsétlen vagonlakók sorsa; és mert az elhelyezésre hivatott szerv működése teljesen eredmény nélküli. Így azután hogy lakásokhoz juthassunk, mi vagonlakók magunk vettük kezünbe az ügyünket!

Fel akarjuk keresni és kutatni a még üres lakásokat és nélkülözhető lakrészeket. Mert Debrecenben még sok menekültet el lehetne helyezni a lakásoknak csupán a kutatása ütközik nehézségekbe, az elhelyezés kérdése pedig nagyon sürgős, mert beáll a szigorú tél, amikor vagonjainkban mi is dideregni fogunk. A Ti nemes szivetekre és jó érzétekre hivatkozunk Debrecen társadalma s kérve-kérjük ezen város minden polgárát, lakóját, hogy jelentsenek be üres lakásokat, nélkülözhető lakrészeket, vagy olyan lakásokat, a melyeknek lakója már több hónap óta távol van, — de, mint volt kommunista, vagy láncos viselkedése miatt a büntetéstől tartva, — Debrecenbe nem tért vissza s lakása lezárva áll! Jelentsék be magyar testvéreink szokat is, akik mert galíciai zsidók, itt letele-

pedve üzérkedtek, vagy jelenleg is üzérkednek és akik a háború kitörése óta, mint meggazdagodott árdrágítók — telepedtek le Debrecenben. Sürgős bejelentéseiteket a menekültügyi hivatal kirendeltségénél (Simonffy-uica 1/c I. emelet) a délelőtti órákban még e héten tegyék meg. Minden való bejelentéssel számtalan könnyet töröltek le, s ténykedéseitek jutalma a szerencsétlen vagonlakók hálás köszönete lesz!

A demarkációs vonal elhagyásakor három napi élelem kihozatla engedtelet meg, és azóta a megmaradt pénzükből élünk, de ez is elfogyóban van és fizetésünk sem folyósított még, ilyenképpen legelső rendbeli szükségleteinket sem leszünk képesek rövidesen beszerezni, csak tengődünk napról-napra s kivagyunk téve annak, hogy egyszerűen csak családunk minden élelem nélkül fog állani. Így e tekintetben is a Ti nemes szivetekhez fordulunk! ...

Ti malomtulajdonos testvéreink, álljatok össze s a jatok lisztet, ti termelő gazdák pedig burgonyát és ti kereskedők sőt, cukrot, petroléumot, szappant és egyéb elsőrendű szük-

ségetell Korántsem kívánjuk ellenszolgáltatás nélkül adományaitokat, csak bizonyos kedvezményben részesítétek nyomorgó magyar testvéreiteket! És ti hentesek, mészárosok, ajánljátok fel ugyancsak kedvezményes árban készleteiteket!

Az egyes szíves adakozók bejelentéseiket még e hét folyamán tegyék meg a menekültügyi hivatalhoz, mert a mi szükségünk napról-napra elviselhetlenebb.

Adományaitokat ajánljátok fel jó szívetel, mert „a jókedvű adakozót szereti az Isten!”

Végül Debrecen városához fordulunk ama kérelmünkkel, hogy kedvezményes áron a leg-sürgősebben utaljon ki 50 család részére családunként két mázsa felapritott tüzelő fát és gondoskodjék arról, hogy ezt mielőbb megkaphassuk!

Debrecen, 1920 szeptember 22.

A jelenlegi vagonlakók nevében:

Tóth Lajos.

menekült m. kir. törvényszéki bíró.

Terményben kösse ki a haszonbért a város

Hirt adtunk már arról, hogy a város földjeinek haszonbéremelése iránti kereseteket e hó végéig kell beadni s ezért szükségessé vált a rendkívüli közgyűlés sürgős összehívása. Szombaton vagy hétfőn lesz e tárgyban a rendkívüli közgyűlés, az előkészítő tanácsülés pedig ma vagy holnap. Nem kutatjuk ezuttal azt, hogy miért maradt a közgyűlés ugyszólván az utolsó percre. Ez alkalommal csak ahhoz a hirdetéshez szólunk hozzá, hogy a gazdasági bizottság a haszonbérreket holdankint 300—800 koronáig javasolja megállapítani.

Ezen javaslattal szemben vetjük fel azt az eszmét, hogy a haszonbért ne pénzben, hanem terményben állapítsuk meg.

A pénz vásárló ereje, valutája oly nagy ingadozásnak van kitéve; annyira bizonytalan, hogy csak néhány hét vagy hónap múlva is mit fog érni: nem tudjuk, nem fog-e valami törvényes intézkedés közbejönni, úgy, hogy nem lehetünk megnyugtatta afelől, hogy a közönségre nézve előnyös-e a javasolt bérösszeg.

A föld azonban nem törődik a valutáris ingadozásokkal. Az hűségesen megtermi azt a búzát. Jó időjárás esetén többet, ha elemi csapás éri, kevesebbet, akár hogyan jegyzi a koronát a zürichi tőzsdén. Ha tehát az árenda terményben van kikötve, a pénzpiac ál-

lása nem fog csalódást okozni se a városnak, se a haszonbérletnek. Epen ezért ma már általánosnak is mondható a haszonbérnek ilyen megállapítása. Holdankint, a föld minősége szerint, 1—2 mázsa buza a haszonbér a környéken.

Ha a város bérföldjei között van is talán olyan gyenge minőségű rész, amelyik után nem volna méltányos még 1 mázsa búzát sem követelni, viszont olyan is sok van, amelyik bátran megfizetheti a két mázsát is.

Ezzel az intézkedéssel még más célt is elérhetünk. Kerekszámban 25000 kat. holdban véve föl a város bérföldjeit és csak egy mázsa búzát véve föl átlagos haszonbérnek, a város 25000 mázsa buza fölött fog rendelkezni, amit a bérlők tartoznak a közraktárba vagy a malmokba, a város rendelkezése szerint, beszállítani. Ezzel a mennyiséggel a város összes tisztviselőjét és ezekkel együtt összesen mintegy huszezer ellátatlant tudunk búzával és liszttel ellátni.

Ajánljuk a városi tanács figyelmébe, hogy a közgyűlés elé terjesztendő javaslatának megállapításánál mérlegelje és tegye megfontolás tárgyává az általunk javasolt módot. Örülni fogunk, ha ebben a kérdésben egyező véleményen lehetünk. De már most bejelentjük, hogy mi a közgyűlésen is az itt kifejtettek szerinti megoldást fogjuk képviselni.

A francia elnökválság megoldása

Páris, szept. 22. Az elnökválság úgy oldódott meg, hogy az elnökséget Millerand veszi át, a kabinetet Poincaré alakítja meg és külügy-miniszter Briand lesz.

Az oláh trónörökös Amerikában

London, szept. 21. A Newyork Times jelenti, hogy a román trónörökös Newyorkba érkezett. Ujságírókat nem fogadott, de üzenetet tett közé a lapokban az amerikai néphez és igazolja Románia csatlakozását a szövetségekhez, ismerteti Románia demokratikus állami berendezkedését, végül kijelenti, hogy minden szomszédjával békében kíván élni Románia, de ha kell, megvédi jogait és határait.

Nem bélyegzik le a márkát

Berlin, szept. 22. (N. St. t. j.) Hivatalosan megcáfolják, azt az elterjedt hírt, hogy a német márka lebélyegzését tervezik.

A rigai tárgyalások

Riga, szept. 20. A béketárgyalások megkezdését a tárgyalás vezetői, Joffe és Damszky szeptember 21-ére tűzték ki. Az orosz delegáció vezetője a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Oroszország komolyan és őszintén akarja a békét.

Take Jonesku Prágában

Páris, szept. 22. A Journal jelentése szerint Take Jonesku legközelebb Prágába érkezik, hogy ott az illetékes tényezőkkel a rutén határok kérdésében tárgyaljon.

Prága, szept. 22. (N. St. t. j.) Take Jonesku Prágába utazott. Bukaresztben úgy magyarázzák ezt, hogy Take nemcsak a mármárosi határkérdés rendezéséről fog tanácskozni, hanem megakarja győzni Benest, hogy a kis antant támadó politikájával szemben a megértés politikáját kövessék.

HIREK

Védő beszéd

hangzott el ismét a Házban, védőbeszéd az ártatlanul bántott zsidóság érdekében. Mondta ugyanaz, akinek hivatása a bűnösök fehérré mosása, s mondta ugyanazokat, amiket már annyiszor hallottunk tőle. Mondta, hogy a foghagyma forradalmat nem a zsidók csináltak, mert ma is vezető politikusok szintén örömmel üdvözölték azt, mondta, hogy az oláhokkal nem cimboráskodtak jobban a zsidók, mint a keresztények, mondta, hogy a harctéren is több zsidó volt odakinn mint amennyit mi állítunk. Mindezeket elmondta a Lipótváros védőköve, de nem mondta el, hogy a forradalmat minden becsületes magyar ember, aki gyűlölte az osztrák rabigát, örömmel üdvözölte, amíg annak foghagyma illata nem lett, vagyis, amíg a háttérben elbujt és eleinte nem látott zsidó pártkányok elő nem jöttek, nem mondta, hogy a keresztények kényszerűségből, a zsidók meg aljas nyereszkekészből álltak szóba az oláh latrokkal, nem mondta, hogy a fronton is volt sok zsidó, de nem az arcvonalban, hanem a háttérben és a kiképző csoportokban. Ezeket mind nem mondta a nagyszerű védőbeszéd, ezeket csak mi, vaksz keresztények tesszük nagy szerényen hozzá a legnagyobb Sándor beszédéhez... Okulásul azoknak, akiket illet!

— Hazajött a főispán. Hubert Ottó főispán az esti vonattal visszaérkezett Debrecenbe. A főispán kedden részt vett a belügyminiszter elnöklele alatt tartott értekezleten, melyen a törvényhatósági választások ügyében halgatták meg a főispánok véleményét. Mint értesülünk, a kormány szándéka az, hogy a községi választásokat Csonkajárási területén még november hó folyamán megtartja, hogy a törvényhatóságok még decemberben megejthessék a tisztújítást.

— Kvassay Jenő emléke. A kiváló magyar vízszabályozó, Kvassay Jenő miniszteri tanácsos emlékét szoborral akarják megörökíteni. Az emlékbizottság a törvényhatóságokhoz fordult támogatás végett.

— Leszállítják a pótdadót. A városi földhasznobérek emelkedése következtében olyan rendkívüli jövedelemnövekedés jutott a város, hogy leszállíthatják a pótdadót. A főszámvadó javaslatát pénteken délután tartandó ülésén tárgyalja a jog és pénzügyi bizottság. A javaslat szerint a pótdadó előreláthatólag 40% lesz!

— Debreceni iparos a katonazenekarnak. A debreceni katonazenekar szervezésekor Prádc József debreceni nyerges és szíjgyártó díjtalanul készítette el a zenekar lovának hámfelszerelését. A gyönyörű, magyaros motívumú hámfelszerelésért beszercebányai Klein László ezredes meleghangu levélben mondott köszönetet a lelkes, debreceni iparosnak, aki a nemzeti hadsereg bevonulása óta egész személyzetével napi 1 órai munkát szentel az államnak, a Hazának. Ilyen a keresztény, magyar iparos, akinek most utólag — hónapok múltán — nyújtjuk az elismerés koszorúját, aharata ellérére is. Jóval túlhaladja már a tízezer koronát, amit Prádc József adott értékben és munkában! Követendő példája az ő becsületes, csendes munkája az igazi hazaszeretetnek.

— Balmazújvárosi bűnesetek. A kadarcsháti kerület, Cseley Bálintot véresre verte Tóth János földműves, mert a kerület uralmazni merete a kadarcsháti földkezen való átjárást. Az öreg kerület a súlyos testi sérülés következtében nagybeteg. — Miskolczi Andrásról 1 székér zabszalmát loptak el 400 korona értékben. A tolvajt Ferenczi József személyében kinyomozta a csendőrség. — Bodnár Mihály 2 szál deszkát vásárolt meg a megszállás idején oláh katonáktól. A csendőrség megállapította, hogy a deszkát a Semsey-kastélyból lopták.

— Jövahagyott felfüggesztés. A főispán tudvalevőleg Debrecen Jenő világiati vállalati igazgatót, Baukóvácz Alfréd főkönyvelőt és Lóránt József könyvelőt felfüggesztette állásukból, mert súlyos bűncselekmények vádjára miatti büntető eljárást alá kerültek. A felfüggesztő határozat ellen beadott felelőbeszéd a belügyminiszter elutasította.

— Mielőbb fizessék be az adóhátralékot! A pénzügyminiszteri expozé alkalmával ismerletett deficit szigorú rendszabályokra kényszeríti a kormányt, mely a pénzügyigazgatóságot utasította, hogy az adók és más köztartozások behajtását a legerélyesebb módon kezdje meg. Ez alapon a pénzügyigazgatóság Debrecenben az adóbehajtás ellenőrzésével Kóródy István m. lír. pénzügyi tanácsost bízta meg, ki működését tegnap, szeptember 22 én a városi adóhivatalnál már meg is kezdte. A behajtás a kincstár nehéz helyzetére való tekintettel a legszigorúbban fog eszközölni s az árveréseket minden egyes esetben megtartják, ahol azt a törvény előírja, minél fogva jól teszi minden hátralékos adózó, ha adóhátralékát a költéséges végrehajtás bevétele előtt a legsürgősebben befizeti.

— A Keresztény Nemzeti Liga debreceni osztálya szeptember havi választmányi ülését f. hó 23-án csütörtökön este 6 órakor tartja a városháza kistanácstermében. Külön meghívókat nem bocsát ki az elnökség.

— Lakást kapott az utcára tett lakó. A csendes Szappanos utca szennyezése megszűnt: Rácz Gábor ny. utmester lakást kapott. Biczó Gyula építőmester ingyen ajánlott fel neki lakást májusig, vétkerli nyaralójában.

— Vadászterület a tisztviselőknél. A köztisztviselők vadászterületét vadászterület nélkül van. A napokban tartják meg az elárverezést az ondod cucai vadászterületre. Nagyon kíváncsi volna, ha a többi vadászterület nem árverelné erre a területre, mert legjobban a tisztviselők vannak rászorulva egyrészt a nagy drágaság, másrészt pedig a népes vadászterületen könnyítve lenne ezáltal, mert 110 család így könnyebben hozzájuthatna a rég nélkülözött húsételhez.

— A közalkalmazottak beszerzési csoportja értesíti tagjait, hogy folyó hó 22-án, csütörtök reggeltől kezdve a Bornyó-féle hentes üzletben (Csapó-utca, Knoll-ház) augusztus hóra személyenként 80 deka szalonna kerül kiosztásra a vörös színű kedvezményes igazolványok 38. sz. szelvényére. Azok részére, akik a szalonnát természetben igénybevenni nem óhajtják, személyenként 96 korona térítési összeget fogunk fizetni folyó hó 24-től kezdve a pénzügyi palota földszint 12. sz. helyiségünkben délelőtt 9-től 1 óráig. Kérjük a testületet, hogy járandóságait lehetőleg együttesen vigyék el, hogy a torlódás ezáltal is kevésbithető legyen. A Nyukosz tagjai járandóságukat a 44. sz. szelvényre a pénzügyi palota pinchehelyiségében fogják megkapni csütörtök reggeltől kezdve.

— Felhívás. A m. kir. munkügyi és népjóléti miniszter leirata folytán felhívom a törvényhatóság területén lévő összes köz és nyilvános jellegű kórházak vezetőit, hogy amennyiben külföldre szülő hivatalos megkeresés szükségé merül fel, úgy e tekintetben mindenkor a külügyminiszterium közveitítését vegyék igénybe. Polgármester.

— Ahol még vetőmag sincs. Vámospercs határában az idén oly silány volt a termés, hogy még vetőmag sincs. A községi vetőmagra és a lakosság ellátására 5000 mázsa kenyérmagot kért, de mindössze 100 mázsa vetőmagot kapott, és az sem Székács-féle.

— Újból elfogott betörő. Javíthatatlan betörő került tegnap a rendőrség kezére Karcza István törökszentmiklósi molnárszegéd személyében. Ez a Karcza István 2 társával még a tél folyamán elhatározta, hogy pénzre tesz szert. Evégből átrándultak Ceglédre, hol Székely Oszkárhoz törtek be és tőle 1700 korona készpénzt loptak el. Innen Debrecennek vették úljukat, ahol azonban elfogták Karcza Istvánt és kihallgatás után átkísérték a kir. ügyészségre. Az ügyészségi fogházban beteget jelentett Karcza, s beszállították a közkórházba, honnan áprilisban megszökött és azóta nyoma veszett. A rendőrség erendelte ugyan Karcza István körözését, de egészen tegnapig eredmény nélkül. Tegnap aztán Katona István detektív felismerte a Dégenfeld-téren Karcza Istvánt, letartóztatta és bekísérték a rendőrségre, hol kihallgatták és újból átkísérték az ügyészség fogházába. Két társát keresik.

— Felkérőttünk a következő sorok közlésére. A közönség tájékoztatása céljából kijelentjük, hogy ama listát, mely a közalkalmazottak részéről kifogásoltatott és jelenleg vizsgálát tárgyát képezi, nem a mi malmunkból került ki. „István” gőzmalom. Hortobágy malom. Trenka malom.

A Liga fényes hangversenye

Ünnep volt a keresztény magyarságnak az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga keddi hangversenye. Ünneppé avatták előadók, művészek és a közönség egyaránt, mert az áhítat erejével emelkedett lelkük a haza, a kereszténység szent céljai felé. A rövid pár órára azt a XVI. századbeli Magyarországot láttuk magunk előtt, melynek épen úgy nem voltak meg régi határai, mint ma, de amelyben a nemzet jobbjai szívében épen úgy élt az élni akarás, mint most.

Megszólt a hangverseny a magyar szenvedés, a magyar keresztrefeszítés, a magyar feltámadás hangja s mindnyájan hallottuk az intelmet, láttuk az utmutatást, hogy mit kell tennünk, merre kell indulnunk. A nemzetet akkor is a magyar, a keresztény öntudat emelte ki sirjából, erőnköt, akaratunkat most is erre kell alapítanunk.

A hangversenyen dr Zivuka és dr Tankó egyetemi tanárok mélységes gondolatokban gazdag beszéddel méltatták a művészetek terén a nemzeti jelleg és öntudat jelentőségét. Winklerné Retteggy Margit br Balassa versének előadásával felejthetetlen szépet nyújtott. Tökéletes művészet volt ez, mely által a keresetlen szépség a fenség magaslatára emelkedett s amelyhez Kaszanyitzky Olga gitár kísérete bájos milieut szolgáltatott. Kardos Ilona, Hammersléd János kitűnő tanítványa egyszerre hódította meg a közönséget erőteljes csengő hangjával, előadásának szépségével, míg Heimlich Ilona, ki a debreceni közönségnek már kedves ismerőse Liszt VI. rapsoidiáját adta elő s a felfogás mélységével, technikai készségével, eleganciájával művészileg valóban tökéletest nyújtott.

A közönség, mely sajnos nem jelent meg oly számban, mint várható lett volna, valóságosan ünnepelte az előadókat, művészeket.

A hangverseny keretében sorolták ki Bakos Tibor festőművész ajándékfestményét. A képet a 100. számú sorsjegy nyerte.

— Megnyílik a Rose nyelviskola. Rose nyelvész-tanár ezúton értesíti tanítványait, hogy nyelviskoláját f. évi október hó 1-én ismét megnyitja. Korlátolt számban új tanítványok is felvétetnek az angol, francia és német tanfolyamokra. Beiratkozás naponta délben 12—2 óra közt az intézet helyiségében. (Széchenyi-utca 42. sz.) Tandij havi 110 korona.

— Milotay — főszerkesztő. Budapestről jelentik, hogy dr Milotay István, az Uj Nemzedék felelős szerkesztője nemzetgyűlési képviselőnek való megválasztása folytán teljesen új hivatásának szolgálatában áll. A központi sajtóvállalat igazgatósága a mai napon Milotayt az Uj Nemzedék főszerkesztőjévé nevezte ki, míg a felelős szerkesztői állásra dr Krüger Aladárt, a nagyváradi Tiszántul volt szerkesztőjét nevezte ki.

X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X

— Rendőri hírek. Sérülések: Pál Imre 11 éves püspökladányi fiú a temetőben fegyvertöltényeket talál, mellyel játszadozni kezdett. Játék közben az egyik töltény elsült és megsebesítette a fiút. Súlyos sérüléseivel beszállították a közkórházba. — Mint tegnapi számunkban jeleztük Beöthy Lajos tüzőtő súlyosan megsérült gyakorlatozás közben. A közkórházban állapota ma jobbra fordult.

— Menekült tanítónő elemista gyermekek tanítását vállalja. Cim a kiadóban.

— Weismann Jakab okl. mérnök jogositott földmérő magánmérnöki irodája Piac-utca 64 szám alatt van.

— I. polgári II. és V. gimn. tanuló gyermekeinkhez vidékre nevelőt keresek. Ajánlatokat kérek alábbi címre. Legeza Miklós gk. lelkész Ajak, Szabolcs vm.

SPORT

Kik lépnek be a DTE-be. A Keletmagyarországi Sporthírlap hivatalos rovatában olvassuk: „A DTE részére a következők igazoltattak: Schwéd Gyula, Sarkadi Ferenc, Dalmán Béla, Jónás Pál, Radó Sándor, Fehér Miklós, Dalmán Endre, Grosz István, Eckstein Lajos, Kohn József, Eckstein Sándor, Gelbmann Miklós, Hajdu András, Gramfeld Árpád, Burger Ármán, Weinberger József, Kupfer Jenő.” Ime 18 név, ezek közül kettő se keresztény! Hát a DTE, amely 67 év óta áll fenn s Debrecen város kék-sárga színeit viseli, ide jutott, hogy az egész Pásti-köz tagjai sorába lép s ott örömmel keblükre ölelik. Most már értjük, miért fél annyira a DTE a tisztújítástól s az igazolási eljárástól. Nagy tisztogatás lenne ott!

Törvénykezés

S Pulykalopas—libalopás. A szomorú emlékü oláh megszállás egyik utójele az a tény, hogy tegnap a törvényszéken **Bényei Gyula** tanácsa előtt **Biró Miklós** földműves oláh katonákkal együtt Hajduböszörményben egy alkalommal 10 libát, egyszer meg 8 pulykát lopott, — illetőleg mint az oláhok mondták neki — rekviráltak. A lopott libákat Fekete Sándorné, Biró Miklósné, Öreg Sándorné, Balogh Mártonné és Tóth István vették meg, akik orgazdasággal vádolva állottak ma a törvényszék előtt. A vádlottak mind azzal védekeztek, hogy az oláhok börtöl fenyegették őket, ha meg nem veszik a libákat. A bíróság **Mező Sándor** ügyész vádbeszéde után a „rekviráló” Birót másfél évi börtönrre, Tóth Istvánt I. helyi fogházra, az asszonyokat pedig 100 korona pénzbüntetésre ítélte el. Biró felebbezett az ítélet ellen, míg az asszonyvádlottak és Tóth örömmel vették tudomásul az ítéletet s azonnal kiakarták fizetni a büntetést, nehogy valamiképpen cüniök kelljen.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

Ma csütörtökön este kerül bemutatásra a **Cigány grófné**, a szezon sláger operettje este 7 órai kezdettel. A vidám mese fülbe-mászó muzsika, az ötletes táncszámok, amelyekhez egy látványos balettszám is járul, különösen élvezetessé teszik ezt az operettet, amelyet nagy áldozatokkal állított ki Kardoss igazgató. Fellép Kiss Béla zenekara is. A bemutató iránt igen nagy az érdeklődés.

A Csokonai színház igazgatósága tudatja, hogy a bérleteket szeptember hó 25-ig lehet előjegyezni. Akik ez ideig bérletük felől nem intézkednek, helyüket az újonnan jelentkező bérletre adják ki. A bérletes előadások szeptember 27-én megkezdődnek.

Cinabar IV. Amerikai Cow-boy történet befejező része csak az Urániában naponta három előadás 4, 6 és 8 órakor. Jegyelővétel délelőtt 10—12, péntárnyitás délután 3 órakor.

A kedvenc komédia 4 felvonásban. A Star filmgyár remekét mutatja be ma az Arany Bika mozi, elsőrangú rendezés, kitűnő fotográfia, a főszerepekben Lóth Ila és Gál Gyula mesteri alakításokat produkálnak. Előadások 6 és 8 kor.

Franceska Bertini főszereplésével a Hét főbűn második fejezetét a Falánkság című rendkívüli jó 5 felvonásos vígjátékot mutatja be ma az Apolló. Előadások 6 és 8 kor. Jegyelővétel.

Cinabar IV. befejező rész ma csütörtökön 4—6 és 8 órakor az Urániában. Az Apollóban a Cinabar nem lesz bemutatva.

Aladin és a Csodalámpa, regényes történet 4 felvonásban szombaton és vasárnap az ifjúsági előadás az Apollóban lesz bemutatva.

NYILTÉR.

Nyilatkozat

Az a híresztelés, hogy Rác Gábor akadályozta volna meg a háztulajdonos kérdőre vonását, nem fellel meg a valóságnak.

Debrecen, 1920 szept. 22.

Hevesi Istvánné, Szappanos-u. 17.

Pályázati hirdetmény

Üzletvezetőségünk területén a kiz. szepes-telegdi sóstó bez. Nagy.éta—Vértes bez. sárándi vonalrészén megüresedett pályaorvosi állásra ezenel pályázatot hirdettünk.

A pályorvos javadalmazása, az utazási s egyéb kedvezményeken kívül, évi 400 kor. tiszteletdíj s az ezután járó 125 százalékos drágasági segély.

Felhívjuk mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy orvosi képesítésüket és eddigi alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket Üzletvezetőség I. osztály címére f. évi október hó 10-ig adják be.

Debrecen, 1920 szept. 20.

Schindler,

kir. tan. üzletvezető.

Férfi és női szövet újdonságok érkeztek

Koros Sándor üzletében.

Saját érdekében teszi, ha mielőtt vásárlásait eszközli, megtekinti raktáromat Piacz-u. 69. alatt, hol a legfinomabb férfi és női angol szöveteket, ugyszintén mindenféle belésárukat és szabókellékeket legolcsóbb árban beszerezhet.

Hirdetmény

A jövedelemadóról szóló 1909. évi X. t.-c. 30. §. értelmében a szolgálat vagy munkaadók — legyenek azok akár természetes (magán) személyek, akár jogi személyek, — kötelesek azon alkalmazottaikról, tisztviselőikről illetményjegyzéket beadni, akiknek 1919. év folyamán 10000 kor.-t meghaladó évi fizetést, munkadíjat, jutalékot s egyéb szolgálati illetményt fizettek ki.

Ezen illetményjegyzékek a városi adóhivatalnál beszerezhető nyomtatványon minden egyes alkalmazottról külön-külön állítandók ki, a szept. hó 30. napjáig a helybeli kir. pénzügyigazgatóság irattárában I. em. 17. sz. szobában adandók be.

Akik a jegyzék beadását elmulasztják, az 1909. évi X. t.-c. 7. §-ában megállapított rendbirsággal büntetettnek.

HOLLÓS, pénzügyig. h.

KÉSZIT Központi szeszfordéket, Pálinkafőző üstöket

MENDLOVITS S., rézműves,
Nyírbátor Szabolcsm. ☐ Alapították 1890.

Koros Sándor

férfi-szabó Balatonsi Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

művészi
Bádogos-u.

Bélyeggyár és véső-

intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Debreczeni Gazdák Bankjárszövetés.

Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad, értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából bérbe ad (safé deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Rövény és Altmann

szűcsök, Piac 42. Pannónia épít. Bányászati szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Eladó házhelyek

2—300 négyszögöl területek a Gyermekmenhely mellett Mester-utca végén a Cségekerti-utca és a Balmazújvárosi utra fronttal. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.

Eladó

Szilágyi aszfaltnál több méheslád. Kaba, 1 tized 62. szám

László András

ácsmester mindenremű acsmunkát elvállal, lakás Csillag-utca 24.

Boroshordók

és 12000 téglá egy használt főzőkonyha és 2 nagy tokos ajtó eladó. — Városcsillag-utca 8.

Vadászfegyver

12-es kakas nélküli eladó. Rózsa u. 3.

20 család méh

eladó kedvező feltétel mellett, értekezni lehet Szécsényi-utca 32. sz. a. házmesternél.

Fiatalközvetítő

Egy magyar ebédő garnitúra, villany lusterek és olaj festmények, iróasztal eladó. Értekezni Takács fényképésznél Egyház-tér 3. szám.

Méh eladó

45 anyacsád (25 orsz. egyesületi és 20 kas) Tálalásra berakodva. Polgár Jánosnál Nádudvar.

Békében

készült, selyemre dolgozott, alig használt zsakéltöltény eladó. Eötvös 114.

RANKAI GYULA

bankbizományi irodája Debrecen Degenfeld-tér 6. (Kenyérpiacz.)

IDEGEN PÉNZEK:

Dollár, lei, sokol, lira, máruva, frank stb. ÉRTÉKPAPÍROK. Kölcsönkövetítés. Vállalatok finanszírozása. MEGBIZÁSOK. Díjmentes tanács minden bankügyletben.

Zákány József

fuvarozási vállalata
PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.

FÉNYKÉPNAGYÍTÁSOK

legsikerültebbek és legolcsóbbak

TAKÁCS VINCZE
fényképésznél, Egyház-tér 3. Nagytemplom mellett.

Tankönyvek bekötését

bördízmű-munkát tartós és izléses kivitelben készít

VARJAS PÁL

könyvkötő, Egyház-tér 3. sz.

Borsajtók Szőlőzuzók,

TENGERIMORZSOLÓK, EKÉK, VETŐGÉPEK, GAZDASÁGI SZEKEREK azonnal beszerezhetők a

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL.

(GYÁRTELEP: Vargakert, Délisor 19. szám.)

Ugyanott kerékraf megcsiszolások hidegen sajtoló ráffelhuzógépen néhány perc alatt eszközölhetők.

Ha olcsó és izléses

Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árban.

Ha szép akar lenni?

Korzó arckrémét és szappant használjoni!

PANFÖMÖK prima minőségűek, Pipere szappanok. Mindenféle pipereolajok, kátozók, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI CZIKKEK, kreolín stb. legolcsóbban szerezhetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.